

του Μιχαήλ Χούλη, Θεολόγου

Κάποιος από το πλήθος είπε κάποτε στον Ιησού: «Διδάσκαλε, πες στον αδελφό μου να μοιράσουμε την κληρονομιά μας». Κι ο Ιησούς τού απάντησε: «Άνθρωπέ μου, εγώ δεν είμαι δικαστής για να χωρίζω την περιουσία σας». Και στο πλήθος είπε: «Να προσέχετε και να φυλάγεστε από κάθε είδους πλεονεξία, διότι, και αν έχει κανείς αφθονία, τα πλούτη του δεν του δίνουν την αληθινή ζωή». Τους είπε μάλιστα την εξής παραβολή: «Κάποιου πλούσιου ανθρώπου τα χωράφια έφεραν μεγάλη σοδειά. Τότε εκείνος σκεφτόταν και έλεγε: “Τι να κάνω, αφού δεν έχω μέρος να συγκεντρώσω τους καρπούς μου;” Και είπε, “αυτό θα κάνω: Θα κατεδαφίσω τις αποθήκες μου και θα χτίσω μεγαλύτερες για να συγκεντρώσω εκεί όλη τη σοδειά μου και τ’ αγαθά μου. Μετά θα πω στον εαυτό μου: Ψυχή μου έχεις πολλά αγαθά, για χρόνια πολλά. Ξεκουράσου, τρώγε, πίνε, διασκέδαζε”. Ο Θεός όμως τού είπε: “Ανόητε, αυτή τη νύχτα ζητούν από σένα την ψυχή σου. Εκείνα λοιπόν που ετοίμασες, ποιος θα τα πάρει;” Αυτά λοιπόν παθαίνει όποιος θησαυρίζει για τον εαυτόν του και δεν φροντίζει να γίνει πλούσιος ως προς τον Θεό» (Λκ. 12, 13-21).

Για πολλούς Ιουδαίους ο Χριστός είχε το κύρος πνευματικού καθοδηγητή. Όπως φαίνεται όμως στο ως άνω παράδειγμα αρκετοί δεν είχαν καταλάβει την πραγματική αποστολή Του ως ουράνιου Λυτρωτή των ανθρωπίνων καρδιών, γι’ αυτό και, διακόπτοντας την άκρως θεολογική ομιλία Του, ένας κοσμικά σκεπτόμενος άνθρωπος τού ζήτησε να συνεισφέρει σε επίγειες κληρονομικές διαφορές με τον αδελφό του. Επισημαίνοντας ο Ιησούς ότι δεν ήρθε στη γη σαν αστικός δικαστής και ότι η αποστολή Του δεν είναι η επίλυση κοσμικών υποθέσεων, λαμβάνοντας δε αφορμή από το πάθος της πλεονεξίας, που είναι Η ΠΗΓΗ πασών των κακών και ΔΕΝ ΔΙΑΦΕΡΕΙ από την ειδωλολατρία, τους είπε την συγκεκριμένη παραβολή. Πράγματι, οι εκκλησιαστικοί Πατέρες δεν έπαυαν να κηρύσσουν ότι η αληθινή ευτυχία δεν εξαρτάται από τα υλικά αγαθά, αλλά από την ειρήνη και αγάπη προς τον Θεό και τους συνανθρώπους μας, αφού αρκετοί μεν πλούσιοι έζησαν άθλια ζωή, αφετέρου δε η αφθονία των αγαθών καθίσταται ευλογία ΜΟΝΟ ΕΦΟΣΟΝ προσφέρονται ευεργετικά προς τους αναξιοπαθούντες.

Στην ανωτέρω διήγηση του Κυρίου γίνεται φανερό ότι τα πλούτη μπορεί να γίνουν αιτία καταστροφής ΑΚΟΜΗ ΚΙ ΑΝ δεν αποκτήθηκαν με άνομα μέσα, με αδικίες και απάτες. Ο πλούσιος της παραβολής αντί να ευχαριστήσει το Θεό και να ελαφρώσει τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες του πλησίον του, καταπιέζεται και στενοχωρείται με βασανιστικές φροντίδες που ΤΟΝ ΔΕΝΟΥΝ συνεχώς περισσότερο με τον ΥΛΙΣΤΙΚΟ ΤΡΟΠΟ σκέψης και ζωής και πνίγουν την ψυχή του στα επουσιώδη και την φιλαργυρία, που είναι βαρύτερη αμαρτία. Οι σκέψεις και φροντίδες του στρέφονται μόνο γύρω από τον εαυτόν του, ενώ χάνει και τον ύπνο του στη ανάγκη διαφύλαξης και πολλαπλασιασμού των υπάρχόντων του, που θεωρεί αποκλειστικώς δικά του, και όχι πως προέρχονται ως δωρεά από το Θεό. Δεν ένοιωθε επομένως οικονόμος του Θεού και συν-διαχειριστής της φιλανθρωπίας Του, όπως οφείλουμε να είμαστε, μα ατομιστής, καθιστώντας τους άλλους ξένους προς την ιδίαν απόλαυση, πιστεύοντας ότι εξουσιάζει ο ίδιος απόλυτα τη ζωή του. Το χαμηλό πνευματικό επίπεδο του πλούσιου τον κάνει να νομίζει ότι τα κυρίως αγαθά είναι

τα χρήματα, η καλοπέραση και η υπηρεσία της κοιλίας. Δεν υποψιαζόταν καθόλου πως η αληθινή ζωή βρίσκεται στις αιώνιες αξίες και τα αγαθά του παραδείσου, στον ίδιο τον Θεό, που είναι η «μυριομακαριότητα». Διότι η θεοποίηση της κοιλίας, που καθιστά τον άνθρωπο χειρότερο και από τα άλογα ζώα, απομακρύνει αυτομάτως αυτόν από την οδό της αγιαστικής θέωσης και χαρισματικής ένωσης με τον Θεό, που είναι οδός άσκησης, ταπείνωσης, μυστηριακής ζωής και έμπρακτης αγάπης.

Ήρθε όμως η ώρα του θανάτου και για τον ανόητο πλούσιο. Ανόητος ήταν όχι γιατί είχε πολλά χρήματα και αγαθά, αλλά γιατί απέτυχε: (α) να κατανοήσει το νόημα των υλικών πραγμάτων ως δώρων του Θεού, (β) να εννοήσει την ανάγκη ευχαριστίας προς τον Θεό, που έπρεπε να χαρακτηρίζει ολόκληρη τη ζωή του, και (γ) να εφαρμόσει την ευεργεσία που βίωνε και προς εκείνους από τους αδελφούς του που την είχαν ανάγκη. Σαρκικός όπως ήταν και υποδουλωμένος στα πάθη, αποδείχθηκε ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΑΘΕΟΣ, αρνούμενος ότι ο Θεός είναι ο ποιών και χορηγών τη ζωή. Με το «ανόητε, αυτή τη νύχτα θα παραδώσεις τη ζωή σου», καταλαβαίνει, την τελευταία δυστυχώς στιγμή, ότι δεν διαφεντεύει αυτός τη ζωή του, αλλά ξεκινάει γι' αυτόν μια πνευματική Νύχτα τρόμου, αγωνίας και απόγνωσης, που είναι η στιγμή του θανάτου για τους άφρονες, ενώ για τους δικαίους, αντίθετα, ο θάνατος καθίσταται ανατολή Ημέρας ευφρόσυνης και άδυτης. «Μόνον γαρ των δικαίων αι ψυχάι εν χειρί Θεού». Γυμνός έρχεται κανείς στη ζωή και γυμνός αναχωρεί. Περιουσίες δε και θησαυροί και οικοδομήματα και χρυσός και τα παρόμοια αφήνονται πίσω και εγκαταλείπονται στους εναπομείναντες, ενώ «κατά Θεόν ΠΛΟΥΤΟΣ Η ΚΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΕΤΩΝ». Η ίδια μόνο ικανοποίηση επομένως δεν σώζει τον άνθρωπο, αλλά Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ των αγαθών και προς ωφέλειαν του πλησίον.

Είναι εξαιρετικά δύσκολο, σύμφωνα με τους Πατέρες της Εκκλησίας, να συσσωρεύεται από κάποιους ο πλούτος χωρίς να διαπράττονται αδικίες και εκμετάλλευση άλλων ανθρώπων. Αυτά μάλιστα μπορεί να συμβαίνουν ακόμη κι αν οι διαδικασίες πλουτισμού φαίνονται καθ' όλα νόμιμες. Ουσιώδες ζήτημα για την τελειοποίηση ή την αλλοτρίωση του ανθρώπου καθίσταται η στάση του απέναντι στην ιδιοκτησία του, όποια κι αν είναι αυτή. Κατά πόσον δηλαδή καθίσταται ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΤΟΥ και απορροφά όλο του το ενδιαφέρον, αφού γίνεται δυστυχώς το νόημα της ζωής του. Την ιδιοκτησία ΑΝΕΧΕΤΑΙ άλλωστε ο Θεός (δεδομένου ότι είναι αποτέλεσμα της Πτώσης των ανθρώπων και όχι κοινοτικός τρόπος ζωής) μόνο εφόσον ο άνθρωπος αποδεικνύεται στην πράξη ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ των υλικών αγαθών και το ύψιστο κριτήριο σκέψης και ζωής του είναι οι ανάγκες των συνανθρώπων του. Ο Χριστός ΤΑΥΤΙΣΕ τον εαυτόν Του με όλους εκείνους που πεινάνε, υποφέρουν, ασθενούν, φυλακίζονται, είναι ξένοι και περιθωριακοί. Η αδιαφορία γι' αυτούς, δίδαξε, είναι αδιαφορία για τον ίδιο. Και φυσικά δεν φταίνε μόνο εκείνοι που διαπράττουν την αδικία, κηρύσσουν οι άγιοι της Εκκλησίας, αλλά και όσοι δεν αγανακτούν και δεν εξεγείρονται εναντίον της.

Τέλος, αυτός που δαπανάται μόνο στις γήινες φροντίδες, πτωχός αναχωρεί προς τον Θεόν. Ενώ εκείνος που μεριμνά και ακολουθεί τις εντολές του Κυρίου, πλουτίζει μεν σε έργα αγαθά, θα αποκτήσει δε θησαυρό ασύλητο εν τοις ουρανοίς.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

«Η Καινή Διαθήκη», Αποστολικής Διακονίας, 2009

«Η Καινή Διαθήκη», Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας, 2003

«Υπόμνημα εις το κατά Λουκάν Ευαγγέλιον», Π.Ν. Τρεμπέλα, εκδ. Ο Σωτήρ, Αθ. 1995

«Θέματα Χριστιανικής Ηθικής», ΥΠΕΠΘ, Μάριου Μπέγζου & Αθ. Παπαθανασίου, 2006